

[Αρχική Σελίδα](#) > ... > [Προσφυγή Στη Δικαιοσύνη](#) > [Νομική Συνδρομή](#) > Greece

Νομική συνδρομή

Περιεχόμενο που
παρέχεται από

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Ελλάδα

1 Ποια έξοδα συνεπάγονται οι νομικές διαδικασίες και ποιος πρέπει να τα επωμισθεί κανονικά;

Όποιος επιθυμεί να κινήσει ή έχει ήδη κινήσει νομικές διαδικασίες, πρέπει να επωμισθεί τα ακόλουθα έξοδα:

α) έξοδα διορισμού δικηγόρου, ο οποίος συντάσσει και υποβάλλει την αίτηση νομικής βοήθειας ή άλλα ένδικα βοηθήματα και μέσα, συμμετέχει σε συνεδρίες διαμεσολάβησης, παρίσταται ενώπιον δικαστηρίου ως πληρεξούσιος δικηγόρος / συνήγορος του αιτούντος στις αντίστοιχες διαδικασίες, καταθέτει δικόγραφα, παραδίδει έγγραφα προς επίδοση από δικαστικό επιμελητή, και εγχειρίζεται σε δικαστικό επιμελητή εκτελεστό τίτλο για αναγκαστική εκτέλεση απόφασης

β) έξοδα επίδοσης προσφυγών ή άλλων ένδικων μέσων

γ) έξοδα μετάφρασης και/ή διερμηνείας, εάν η υπόθεση έχει διασυνοριακό χαρακτήρα

δ) έξοδα πραγματογνωμώνων, εάν ο διορισμός τους διατάσσεται από το δικαστήριο ή το επιθυμεί ο διάδικος

ε) δικαστικά έξοδα για την κατάθεση εγγράφων και την έναρξη μέτρων εκτέλεσης

στ) έξοδα που επιδικάστηκαν στον αντίδικο.

2 Τι είναι ακριβώς το ευεργέτημα της πενίας;

Είναι το δικαίωμα ενός πολίτη να αιτείται οικονομικής αρωγής για την έναρξη διαδικασιών εκδίκασης ή για τη συμμετοχή σε νομικές διαδικασίες που κινούνται εναντίον του. Καλύπτει επίσης τη νομική εκπροσώπηση σε δεύτερο βαθμό, έξοδα συμβολαιογράφου, δικαστικού επιμελητή, και έξοδα εκτέλεσης.

Το περιεχόμενο της νομικής βοήθειας σε υποθέσεις αστικού και εμπορικού χαρακτήρα προβλέπεται από τον νόμο 3226/2004 για την «παροχή νομικής βοήθειας σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε (εφεξής Νόμος).

Η νομική βοήθεια μπορεί να συνίσταται και στο διορισμό δικηγόρου για την παροχή νομικών συμβουλών με σκοπό τη διευθέτηση της διαφοράς διασυνοριακού χαρακτήρα, πριν εισαχθεί αυτή ενώπιον δικαστηρίου, (Άρθρο 10 (γ) του Νόμου).

3 Ποιες είναι οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση ευεργετήματος της πενίας;

Το Άρθρο 11 του Νόμου προβλέπει ότι όλοι οι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορούν να είναι δικαιούχοι νομικής βοήθειας. Επιπλέον, πολίτες τρίτου κράτους και ανιθαγενείς, εφόσον έχουν, νομίμως, κατοικία ή συνήθη διαμονή στην Ευρωπαϊκή Ένωση και είναι σε θέση να προσκομίσουν τα στοιχεία που βεβαιώνουν τη συνδρομή των σχετικών προϋποθέσεων, μπορούν να τύχουν ευεργετήματος πενίας.

Η χορήγηση ευεργετήματος πενίας εξαρτάται από τη συνδρομή προϋποθέσεων, που αναγράφονται στον Νόμο. Σύμφωνα με το Άρθρο 1 παρ. 2 του Νόμου, τα πρόσωπα με ετήσιο οικογενειακό εισόδημα που δεν υπερβαίνει τα δύο τρίτα των ελάχιστων ετήσιων ατομικών αποδοχών που ορίζει ο Νόμος, είναι δικαιούχοι νομικής βοήθειας. Σε περίπτωση οικογενειακών διαφορών, το εισόδημα του αντισυμβαλλόμενου (συζύγου) δεν θεωρείται μέρος του εισοδήματος του αιτούντος.

Ειδικοί κανόνες ισχύουν για πρόσωπα που έχουν κατοικία ή συνήθη διαμονή σε άλλο Κράτος Μέλος. Σύμφωνα με το Άρθρο 10 του Νόμου, το (κατώτατο;) όριο που αναφέρεται ανωτέρω δεν είναι υποχρεωτικό, εφόσον ο αιτών καταδείξει τη διαφορά στο κόστος ζωής ανάμεσα στη χώρα προέλευσης και στην Ελληνική Δημοκρατία, η οποία καθιστά αδύνατο για τον αιτούντα να επωμισθεί τα έξοδα νομικής προστασίας

4 Το ευεργέτημα της πενίας χορηγείται για όλα τα είδη διαδικασιών;

Ναι, ήτοι σε διαδικασίες αστικές, οικογενειακού δικαίου, εμπορικές και ποινικές.

5 Υπάρχουν ειδικές διαδικασίες σε περιπτώσεις ανάγκης;

Η διαδικασία ρυθμίζεται στο Άρθρο 2 του Νόμου. Η διαδικασία παροχής νομικής βοήθειας ξεκινά με την υποβολή της σχετικής αίτησης του δικαιούχου, η οποία αναφέρει συνοπτικά το αντικείμενο της δίκης ή της πράξης και τα στοιχεία που βεβαιώνουν τη συνδρομή των προϋποθέσεων για την παροχή της βοήθειας.

Στην αίτηση επισυνάπτονται τα αναγκαία δικαιολογητικά, αποδεικτικά της οικονομικής κατάστασης (ιδίως αντίγραφο φορολογικής δήλωσης ή βεβαίωση του εφόρου ότι δεν υποχρεούται σε υποβολή δήλωσης, αντίγραφο δήλωσης περιουσιακής καταστάσεως, εκκαθαριστικού σημειώματος, Α.Φ.Μ., βεβαιώσεις υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας, ένορκες βεβαιώσεις) και αποδεικτικά της, κατά την πρώτη παράγραφο του άρθρου 1, κατοικίας ή διαμονής, εάν πρόκειται για πολίτη τρίτου κράτους.

Η αίτηση και τα δικαιολογητικά υποβάλλονται δεκαπέντε τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δίκη ή την πράξη για την οποία ζητείται η παροχή νομικής βοήθειας. Η προθεσμία μπορεί να συντμηθεί σε περίπτωση μεταγενέστερης κλήτευσης. Η διαδικασία διεξάγεται ατελώς και δεν είναι υποχρεωτική η παράσταση με δικηγόρο.

Στο Άρθρο 8 (1) ορίζονται ως αρμόδια δικαστήρια για την υποβολή και εξέταση της αίτησης παροχής νομικής βοήθειας τα κατά τόπον και καθ' ύλην αρμόδια Πρωτοδικεία.

Εάν πρόκειται για πράξεις που είναι άσχετες με δίκη, αρμόδιο δικαστήριο είναι το Ειρηνοδικείο του τόπου κατοικίας του αιτούντος.

Κατά της απόφασης του δικαστή μπορεί να ασκηθεί προσφυγή από τον αιτούντα, η οποία εκδικάζεται κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Για την παραδοχή της αίτησης αρκεί πιθανολόγηση και δεν απαιτείται πλήρης τεκμηρίωση. Το δικαστήριο έχει εκτεταμένη διακριτική ευχέρεια για τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων.

6 Πώς μπορώ να λάβω το έντυπο της αίτησης για χορήγηση ευεργετήματος της πενίας;

Όλα τα δικαστήρια της χώρας έχουν ειδικό γραφείο, το οποίο βοηθά τους πολίτες χαμηλού εισοδήματος που δικαιούνται παροχή δωρεάν νομικής βοήθειας να κινήσουν τη σχετική διαδικασία. Ορισμένα δικαστήρια παρέχουν τη δυνατότητα ανάκτησης εντύπου αίτησης διαδικτυακά, π.χ. Ειρηνοδικείο Πάτρας, βλ. <https://www.eirinodikeio-patras.gov.gr/nomiki-voithia>.

7 Ποια έγγραφα πρέπει να υποβληθούν μαζί με το έντυπο της αίτησης για χορήγηση ευεργετήματος της πενίας;

Ο αιτών υποχρεούται να υποβάλει αποδεικτικά οικονομικής κατάστασης. Τα συναφή δικαιολογητικά προβλέπονται στον Νόμο (βλ. ερώτ. 5).

8 Πού πρέπει να υποβάλω την αίτηση για χορήγηση ευεργετήματος της πενίας;

Η αίτηση υποβάλλεται ενώπιον δικαστηρίου (βλ. ερώτ. 5).

9 Πώς μπορώ να μάθω αν δικαιούμαι ευεργέτημα της πενίας;

Τα κριτήρια για τη χορήγηση του ευεργετήματος πενίας αναγράφονται στον Νόμο. Δυνάμει του Άρθρου 1(2), δικαιούχοι νομικής βοήθειας, είναι πολίτες χαμηλού εισοδήματος, των οποίων το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα δεν υπερβαίνει τα δύο τρίτα των κατώτατων ετήσιων ατομικών αποδοχών που προβλέπει η Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας. Σε περίπτωση ενδοοικογενειακής διαφοράς ή διένεξης, δεν λαμβάνεται υπόψη το εισόδημα εκείνου με τον οποίο υπάρχει η διαφορά ή διένεξη.

Ειδικές ρυθμίσεις ισχύουν αν το πρόσωπο το οποίο ζητεί νομική βοήθεια σε υπόθεση αστικού ή εμπορικού χαρακτήρα έχει την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του σε άλλο κράτος- μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δυνάμει του Άρθρου 10 του Νόμου, το αναφερόμενο κατώτατο όριο στο οικογενειακό εισόδημα δεν είναι υποχρεωτικό, εάν ο αιτών αποδεικνύει ότι δεν μπορεί να ανταποκριθεί στα δικαστικά έξοδα λόγω της διαφοράς στις δαπάνες διαβίωσης μεταξύ του κράτους- μέλους κατοικίας ή συνήθους διαμονής και της Ελλάδας.

Λόγω της διασυνοριακής φύσης του αιτήματος, παρέχεται νομική βοήθεια και για τα έξοδα διερμηνείας, επίσημης μετάφρασης των εγγράφων που απαιτούνται για την επίλυση της διαφοράς και τα έξοδα στα οποία υποβάλλεται ο αιτών για μετακίνηση προσώπου που συνδέεται με την υποστήριξη του αιτήματος του αιτούντος, εφόσον επιβάλλεται η αυτοπρόσωπη παρουσία του στο δικαστήριο, και το δικαστήριο αποφασίζει ότι το εν λόγω πρόσωπο δεν μπορεί άλλως να μετάσχει στη διαδικασία. Η νομική βοήθεια μπορεί να συνίσταται και στο διορισμό δικηγόρου για την παροχή νομικών συμβουλών με σκοπό τη διευθέτηση της διαφοράς πριν εισαχθεί αυτή ενώπιον δικαστηρίου.

10 Τι πρέπει να κάνω αν δικαιούμαι ευεργέτημα της πενίας;

Ο διάδικος πρέπει να υποβάλει σχετική αίτηση ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου (βλ. ερώτ. 5).

Σε περίπτωση παροχής νομικής βοήθειας από το δικαστήριο, ο δικαιούχος δικαιούται τις νομικές υπηρεσίες που αναφέρονται στην απάντηση στο ερώτημα 2.

11 Ποιος επιλέγει τον/τη δικηγόρο μου αν δικαιούμαι ευεργέτημα της πενίας;

Το ζήτημα αυτό ρυθμίζεται στο Άρθρο 5 του Νόμου. Σε περίπτωση διορισμού δικηγόρου, η επιλογή γίνεται με βάση κατάσταση που καταρτίζει ο οικείος Δικηγορικός Σύλλογος. Οι συνήγοροι υπηρεσίας ορίζονται κατ' αλφαβητική σειρά από την αντίστοιχη κατάσταση του Δικηγορικού Συλλόγου και η επιλογή τους επιβεβαιώνεται από το δικαστήριο που χορηγεί τη νομική βοήθεια. Ο διοριζόμενος δικηγόρος μπορεί να αρνηθεί να αναλάβει το έργο της υπεράσπισης. Σε αυτήν την περίπτωση, ο διορισμός άλλου δικηγόρου γίνεται από το ίδιο δικαστήριο.

12 Το ευεργέτημα της πενίας καλύπτει όλα τα έξοδα των διαδικασιών;

Το Άρθρο 9 του Νόμου, όπως τροποποιήθηκε, ρυθμίζει λεπτομερώς τα έξοδα που καλύπτει το ευεργέτημα πενίας. Βλ. και απαντήσεις στα ερωτήματα 1 και 2.

Παρέχεται νομική βοήθεια σε υποθέσεις συναινετικού διαζυγίου, που συνίσταται στην απαλλαγή από την υποχρέωση μέρους ή του συνόλου των εξόδων της διαδικασίας ενώπιον συμβολαιογράφου, καθώς και της αμοιβής του δικηγόρου που θα διοριστεί για να εκπροσωπήσει τους αιτούντες ενώπιον συμβολαιογράφου

Η παροχή νομικής βοήθειας δεν επηρεάζει την υποχρέωση καταβολής των εξόδων που επιδικάσθηκαν στον αντίδικο.

13 Ποιος επωμίζεται τα λοιπά έξοδα, αν δικαιούμαι μερική χορήγηση ευεργετήματος της πενίας;

Δεν υπάρχει σχετική πρόβλεψη στον Νόμο. Πιθανή εναλλακτική είναι η κάλυψη των λοιπών εξόδων από ΜΚΟ, κυρίως σε υποθέσεις μεταναστών και προσφύγων.

14 Το ευεργέτημα της πενίας καλύπτει και τα ένδικα μέσα;

Ναι. Στο Άρθρο 9(3) του Νόμου προβλέπεται ότι η νομική βοήθεια παρέχεται χωριστά για κάθε δίκη, ισχύει για κάθε βαθμό δικαιοδοσίας για κάθε δικαστήριο και αφορά και την αναγκαστική εκτέλεση της απόφασης.

15 Μπορεί το ευεργέτημα της πενίας να ανακληθεί πριν από την ολοκλήρωση των διαδικασιών (ή ακόμη και να αρθεί μετά την περάτωση των διαδικασιών);

Δυνάμει του Άρθρου 4(2&3) του Νόμου, η νομική βοήθεια μπορεί να ανακληθεί ή να περιορισθεί με απόφαση του αρμόδιου δικαστή αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα, εφόσον αποδεικνύεται ότι οι προϋποθέσεις της παροχής είτε δεν υπήρχαν, είτε εξέλιπαν, είτε μεταβλήθηκαν ουσιωδώς. Ο αιτών που πέτυχε την παροχή νομικής βοήθειας με αναληθή αίτηση ή στοιχεία υποχρεούται σε απόδοση των δαπανών, από τις οποίες απαλλάχθηκε.

16 Μπορώ να προσβάλω την άρνηση χορήγησης ευεργετήματος της πενίας;

Δυνάμει του Άρθρου 8(2) κατά της απόφασης του ειρηνοδίκη, του δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου και του προέδρου του Πρωτοδικείου μπορεί να ασκηθεί προσφυγή από τον αιτούντα ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την έκδοσή της. Η προσφυγή εκδικάζεται κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων (Άρθρα 682 και επόμενα του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας). Δεν προβλέπεται η δυνατότητα προσφυγής στο Ανώτατο Δικαστήριο (Άρειο Πάγο). Νέα αίτηση μπορεί να υποβληθεί σε περίπτωση μεταβολής των πραγματικών περιστατικών (Άρθρο 2(5) του Νόμου).

17 Η αίτηση χορήγησης ευεργετήματος της πενίας έχει ως αποτέλεσμα την αναστολή της προθεσμίας παραγραφής;

Ο νόμος περί νομικής βοήθειας δεν περιέχει σχετική διάταξη.

■ Τελευταία επικαιροποίηση: 21/07/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα